

EVALUATION OF TURKISH-LEARNER SYRIAN STUDENTS REGARDING FAULT ANALYSIS IN TERMS OF WRITTEN EXPRESSION

**TÜRKÇE ÖĞRENEN SURIYELİ ÖĞRENCİLERİN YAZILI
ANLATIMLARININ HATA ANALİZİ BAĞLAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Mehmet ÇİÇEK¹
Tuba KAPLAN²**

Abstract

The Turkish language has been productive and deep-rooted. It is among the mostly spoken languages across the world. Syria is one of the countries in which Turkish is mostly spoken. Syrian folk have always been in need of learning Turkish due to the commercial, cultural, military and, diplomatic relations between their home country and Turkey. Today, Syrian people who come to live in Turkey because of the civil war learn Turkish not only to meet their needs but also to move on with their academic lives. One of the major factors that facilitate the Turkish-learning process for Syrian people is that Turkey and Syria have a common cultural heritage and a borderline in between. Another factor is that both languages have quite a lot of common words. This makes Syrian people's adaptation to Turkish language easier. Syrian people who live in Turkey are far more capable in listening and speaking skills as they are constantly in touch with the language. Yet, the success rate of Syrian students in terms of writing skills fall due to some reasons such as the alphabetical differences, students' attitude, prejudice towards writing as a difficult skill and the limited writing practices in the classroom environment. This study has been conducted regarding the error analysis of written expressions of 56 students at B2 level in Gaziantep University, TÖMER during 2015-2016 spring terms in order to detect the reasons for the errors that Syrian students, who learn Turkish as a foreign language, make during writing classes and bring forward solutions.

Keywords: Turkish Teaching as a Foreign Language, Writing Skill, Syrian Students, Error Analysis.

Özet

Türkçe zengin ve köklü geçmişe sahip bir dildir. Bugün dünyada en çok konuşulan diller arasında yer almaktadır. Suriye de Türkçenin en çok konuşulduğu ülkelerden biridir. Eskiden beri Türkiye ve Suriye arasındaki ticari, kültürel, askeri ve diplomatik ilişkilerden dolayı Suriyeliler, Türkçe öğrenmeye gereksinim duymuşlardır. Günümüzde ise Suriye'deki iç savaştan dolayı Türkiye'ye gelen insanlar günlük ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra eğitimlerine devam etmek için de Türkçe öğrenmektedir. Suriyelilerin Türkçe öğrenimini kolaylaştıran unsurların başında ortak bir kültürel mirasa sahip olmaları ve sınır komşuluğu yapmaları gelmektedir. Diğer bir unsur ise iki dilde de ortak çok fazla sözcük olmasıdır. Bu durum Suriyelilerin Türkçeyi öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. Türkiye'de yaşayan Suriyeliler, günlük hayatlarında Türkçeyle iç içe olduklarından dolayı dinleme ve konuşma becerilerinde daha başarılı olmaktadır. Ancak alfabe farklılığı, yazmanın öğrenciler tarafından zor bir beceri olarak görülüp önyargıyla yaklaşılması, yazma becerisindeki başarıları düşmektedir. Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyelilerin yazma derslerinde yaptıkları yanlışların nedenlerini belirlemek ve çözüm önerileri getirmek amacıyla 2015-2016 bahar dönemi Gaziantep Üniversitesi TÖMER'de B2 düzeyindeki 56 öğrencinin yazılı anlatımları hata analizi bağlamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yazma Becerisi, Suriyeli Öğrenciler, Hata Analizi.

¹ Doç., Dr., Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: mcicek@gantep.edu.tr
²Okutman, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: tubakaplan@gantep.edu.tr

GİRİŞ

Dil, insanları diğer canlılardan ayıran en büyük özelliklerdendir. Dünya üzerinde her ulusun kendine has dili ve dil yapısı vardır. Zaman içerisinde diğer toplumlarla çeşitli nedenlerle etkileşimlerle dillerde çeşitli ortaklıklar söz konusu olmuştur ve bu durum halen devam etmektedir. Aksan, "Bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsü, dildir. Bireyleri ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktararak gelen dil, bireyi geçmişle gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir." (2015: 13) diyerek dilin bir toplumun millileşmesi açısından önemine dikkat çekmektedir.

Öte yandan Ergin (1989: 3), dilin; tarihin çok eski zamanlarına kadar uzanan gizli bir sistemi olduğuna dikkat çeker. Aynı şekilde, dilin ihtiyaçlara göre şekillenen canlı bir varlık olduğu da dile getirilmiştir.

İşte bu canlı varlık toplumsal gelişmelere bağlı olarak toplumları birbirine bağlama görevini de üstlenmiştir. Bu durum insanları bir yabancı dil öğrenmeye sevk etmiş ve doğal olarak yabancı dil öğretimiyle ilgili yeni bir saha oluşumunu zaruri bir hale getirmiştir. Mustafa Durmuş'a göre (2013: 16) "Yabancı dil, belirli bir ülkedeki veya bölgedeki halkın büyük bölümünün ana dili olmayan, okullarda eğitim aracı olarak kullanılmayan ve yönetimde, medyada iletişim işleri ile geniş bir biçimde yer almayan dildir." Demircan, yabancı dil öğreniminin sebebini şu şekilde açıklar: "İnsanlar, toplumlar, uluslararası bireysel, kurumsal, ulusal düzeyde ticaret, ekonomi, siyaset, askerlik, bilim, çalışma, turizm, eğitim, kültür, sanat, haberleşme alanlarında türlü yoğunlukta *ikili, çoklu olmak* üzere her türlü ilişkinin kurulup yürütülmesi için anadilinden başka uluslararası ortak dillerin öğrenilmesi gerekmektedir" (2013:6). Netice itibarıyla yabancı dil öğrenmede amaçlar değişmektedir. Bazı durumlarda yabancı dil öğrenmek bir hobi olarak görülürken bazı durumlarda ise ihtiyaçlardan kaynaklanan bir zorunluluk söz konusu olmaktadır.

Dil öğreniminde dil becerileri oldukça önemlidir. Bunlar; anlama ve anlatma becerileri olarak ikiye ayrılır. Bunların alt başlığında ise anlama becerileri olarak okuma ve dinleme alt becerisi; anlatma başlığında ise konuşma ve yazma alt becerileri vardır (Özbay, 2005: 16). Bu becerileri şekilde şu şekilde gösterebiliriz:

Şekil 1. Dil Eğitimi

Bu beceriler birbirlerinden bağımsız değildir ve her durumda birbirlerini tamamlamaktadır. "Dil, dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir" (Demirel, 2010: 29). Öğrencinin dört temel dil becerisinde de anlatılanları doğru şekilde anlaması ve kendini en iyi şekilde ifade etmesi hem Türkçe

eğitim programının hem de yabancılara Türkçe öğretiminin en önemli amaçlarından biridir.

Yazma, yabancı dil öğretiminde en zor öğrenilen beceri olarak görülmektedir. Bunun alfabe farklılıkları başta olmak üzere çok çeşitli sebepleri vardır. Bu çalışmada bu sebepler ele alınacaktır.

Araştırmanın Amacı

Suriye'de devam eden savaştan dolayı ülkelerini terk etmek zorunda kalan Suriyeliler farklı coğrafyalara göç ettikleri için yeni bir dil öğrenmek zorunda kalmaktadır. Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin Türkçe öğrenmesi de bu bağlamda bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı ise Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin yazılı anlatımlarında yaptıkları hataları tespit etmektir.

YÖNTEM

Araştırmamızda, İnan (2014) tarafından yapılan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlıların Yazılı Anlatımlarının Hata Analizi Bağlamında Değerlendirilmesi” adlı makaledeki ana ve alt başlıklar kullanılmıştır. Nitekim araştırma nesnesi farklı olmakla beraber, çalışmamızda benimsenen yol, yöntem ve hata analizi kriterleri İnan (2014) ile büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu bağlamda araştırmamızdaki başlıklardan bazıları, hataların aynı olmasından dolayı değiştirilmemiştir; bazıları ise çıkarılmış yerine yeni başlıklar eklenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki hataları tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2009: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep Üniversitesinin 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde B2 düzeyindeki 56 öğrenci oluşturmaktadır. Bu düzeydeki öğrencilerin seçilme nedeni ise eşik düzeyi öğrencileri oldukları için kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilecek bilgi ve yeterliğe sahip olmalarıdır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından Avrupa Dil Portfolyosu'nda B2 düzeyindeki öğrencilerden beklenen hedefler detaylı olarak incelenmiş ve seviyelerine uygun 3 tane yazma konusu seçilmiştir. Öğrencilerden verilen konular içerisinde bir tanesini seçerek kompozisyon yazmaları istenmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde Suriyeli öğrenciler tarafından yazılan kompozisyonlarda tespit edilen belli başlı yanlışlar tespit edilmiş, sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

Yazım, Noktalama ve Ses Bilimsel Hatalar

Büyük Ünlü Uyumu Hataları

Ö11. **Çocuklertop** oynuyorlar.

Çocuklar top oynuyorlar.

Ö27. **Sokakteki** arabalar oldukça pahalı.

Sokaktaki arabalar oldukça pahalı.

Ö45. Biz **tramvayden** indikten sonra adresi bulamadık.

*Biz **tramvaydan** indikten sonra adresi bulamadık.*

Ö46. **Fırinci** ekmekler taze dedi.

***Fırinci** ekmekler taze dedi.*

Büyük ünlü uyumu hataları, Suriyeli öğrencilerin çok kolayca kavradıkları konulardan biridir. Öğrenciler tarafından kolayca kavranacağı düşünüldüğünden dolayı büyük ünlü uyumu temel düzeyde öğretilmektedir. Bu durumda konuyu diğer kurlarda da tekrar etme şansını yakalayan öğrencilerin hata yapma olasılıkları da azalmaktadır. Büyük ünlü uyumu ile ilgili hataların öğrencilerin bu konuyu kavrayamamalarından değil dikkatsizlikleri sonucunda yapıldığı söylenebilir. 56 öğrenciden 4 tanesinin hata yapması bu kaniya örnek gösterilebilir.

Ünsüzlerde Ötümlüleşme Hataları

Ö1. Dün **kebapçıdan** bir dürüm yedim.

*Dün **kebapçıda** bir dürüm yedim.*

Ö5. Buradaki **bitgiler** sararmış.

*Buradaki **bitkiler** sararmış.*

Ö9. Benim hocalarım **kursda** çok iyi hocalar.

*Benim hocalarım **kursta** çok iyi hocalar.*

Ö23. Beraber ızgara **yapdik** ve balık tuttuk.

*Beraber ızgara **yaptık** ve balık tuttuk.*

Ö30. Geçen yıl kuzenim **gelmişdi**.

*Geçen yıl kuzenim **gelmişti**.*

Ö34. **Parkda** yemek yedik ve top oynadık.

***Parkta** yemek yedik ve top oynadık.*

Ö43. **Kitapdaki** örnekleri çok iyi anlamadım.

***Kitaptaki** örnekleri çok iyi anlamadım.*

Ö48. **Türkce** dersine yeni öğretmen geldi.

***Türkçe** dersine yeni öğretmen geldi.*

Ö50. Ondan sonra kız **ayakda** kaldı.

*Ondan sonra kız **ayakta** kaldı.*

Öğrencilerin ünsüzlerde ötümlüleşmeyi A1 düzeyinde çok kolay bir şekilde öğrenmelerine rağmen hata yaptıkları tespit edilmiştir. Yazılı anlatımlarında ünsüzlerde ötümlüleşme hatalarının görülmesinin nedenleri şöyle açıklanabilir:

- Öğrenciler, ek çekimlerini tek bir kalıp ifade olarak düşünmektedirler.
- Yeterince dikkat etmemektedirler.
- Konuyu tam olarak kavrayamamış olabilirler.

Ünsüzlerde Ötümsüzleşme Hataları

Ö3. **Armutu** marketten aldım.

***Armudu** marketten aldım.*

Ö24. **Çorapım** ve ayakkabım ıslandı.

***Çorabım** ve ayakkabım ıslandı.*

Ö36. **Şarapın** tadı çok ekşi ama lezzetli.

***Şarabın** tadı çok ekşi ama lezzetli.*

Ö41. Suriye **bayrakının** rengi yeşil ve beyazdır.

*Suriye **bayrağının** rengi yeşil ve beyazdır.*

Ö42. **Kitapın** yazarı: Johan Speary.

***Kitabın** yazarı: Johan Speary.*

Ö45. Herkese bu **kitapı** tavsiye ederim çünkü çok faydalı.

*Herkese bu **kitabı** tavsiye ederim çünkü çok faydalı.*

İncelenen kompozisyon kâğıtlarında ünsüzlerde ötümsüzleşme temelli hataların, ötümlüleşme hatalarına göre daha az olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ünsüzlerde ötümsüzleşmeyle ilgili en fazla hatayı p>b değişiminde yaptıkları görülmektedir. Bu duruma/p/ harfinin Arapçada yer almaması gerekçe olarak gösterilebilir. Sınıf ortamında da konuşurken öğrencilerin /p/ sesini /b/ olarak telaffuz ettikleri sık rastlanılan bir durumdur.

Ünlü Daralması Hataları

Ö18. Antep'teki **yeyecekler** çok acı ve yağlı.

*Antep'teki **yiyecekler** çok acı ve yağlı.*

Ö21. Denize giriyorduk sonra sahilde top **oynuyorduk**.

*Denize giriyorduk sonra sahilde top **oynuyorduk**.*

Ö39. Ben ona **anlatıyorum** ama **anlamıyor**.

*Ben ona **anlatıyorum** ama **anlamıyor**.*

Ö40. Eve gidiyorum **yemek yeyiyorum**.

*Eve gidiyorum yemek **yiyorum**.*

Ö43. Senden haber **bekleyorum**.

*Senden haber **bekliyorum**.*

Ö43. Seni burada çok **özleyorum**.

*Seni burada çok **özlüyorum**.*

Ö56. Müzik **dinliyen** kız benim en iyi arkadaşım.

*Müzik **dinleyen** kız benim en iyi arkadaşım.*

İncelenen kâğıtlarda öğrencilerin daralma temelli hataları en fazla şimdiki zaman konusunda yaptıkları görülmektedir. Bu sorunun öğrencilerin şimdiki zamanı kavrayamamalarından değil; daralma konusunu tam anlayamamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Ses Düşmesi Hataları

Ö19. Akşam **vakiti** eve gittik.

*Akşam **vakti** eve gittik.*

Ö31. Akşam sinema **filim** izledik.

*Akşam sinema **film** izledik.*

Ö46. O **filimde** bir kız vardı.

*O **filmde** bir kız vardı.*

Ö54. Kazada düştü ve **omuzu** kırıldı.

*Kazada düştü ve **omzu** kırıldı.*

Ses düşmesiyle ilgili çok fazla hataya rastlanmamıştır. 56 öğrenciden sadece 4 öğrencinin hata yaptığı görülmektedir. Bu durum da öğrencilerin büyük bölümünün bu konuya hâkim olduğunu göstermektedir. Bu konuda hata yapılmasının nedeni öğrencilerin dikkatsizliğine bağlanabilir.

Türkçe ve Arapçadaki Ortak Sözcüklerin Yazımlarından Kaynaklanan Hatalar

Ö12. Türkiye'de **akribalarım** yanına geldim.

*Türkiye'de **akrabalarımın** yanına geldim.*

Ö22. **Aylemle** hafta sonu pikniğe gittik ve kabap yedik.

***Ailemle** hafta sonu pikniğe gittik ve kebab yedik.*

Ö31. Küfür konuşmak çok **ayb**.

*Küfür konuşmak çok **ayıp**.*

Ö47. Geçen **hefte** sınav vardı ve çok zordu.

*Geçen **hafta** sınav vardı ve çok zordu.*

Ö48. TÖMER iyi bir **fırsad** bizim için.

TÖMER iyi bir **fırsat** bizim için.
Ö52. Türkçe zor çünkü çok **kayda** var.
Türkçe zor çünkü çok **kaide** var.
Ö56. Bana **habar** ver.
Bana **haber** ver.

Bu konuda öğrencilerin hata yapmalarının nedenlerinden biri konuştukları gibi yazma istekleridir. Konuşma derslerinde hataları düzeltildiği takdirde bunun yazma dersine de olumlu şekilde yansıtacağı düşünülmektedir.

Birbirine Yakın Seslerin Karıştırılması

/ı/, /i/ Seslerinin Karıştırılması

Ö6. Türkiye'de **bazi** günler sıkılıyorum.
Türkiye'de **bazi** günler sıkılıyorum.
Ö2. Sadece üç tane **varmış**.
Sadece üç tane **varmış**.
Ö18. Ben şimdi 19 **yaşındayım**.
Ben şimdi 19 **yaşındayım**.
Ö36. Öğlen yemekhanede öğle **yemeği** yiyorum.
Öğlen yemekhanede öğle **yemeği** yiyorum.
Ö36. Onlar işi **birakıyor**.
Onlar işi **birakıyor**.
Ö38. Gelecek on **yil** içinde çok planlarım var.
Gelecek on **yil** içinde çok planlarım var.
Ö42. **Kısaca** filmi anlatayım.
Kısaca filmi anlatayım.
Ö43. Sen burada çok rahat **olacaksın**.
Sen burada çok rahat **olacaksın**.
Ö52. Ben arkadaşlarımla eğlenceli vakit **geçiriyorum**.
Ben arkadaşlarımla eğlenceli vakit **geçiriyorum**.
Ö56. Suriye'de **kızlar** bahçede çalışır.
Suriye'de **kızlar** bahçede çalışır.

Arap alfabesi ünsüz temelli bir alfabledir, ünlü harfler yazılırken her zaman gösterilmemektedir. Bunun neticesinde de öğrenciler Türkçe yazarken Arap alfabesini göz önünde bulundurarak sesli harfleri kimi zaman yazmamaktadır. Kimi zaman da harflerin ses değerlerindeki ayrımını kavrayamamakta ve aynı telaffuz etmektedir. Aynı olumsuz durum öğrencilerin harf yazımında da karşımıza çıkmaktadır. İncelenen kompozisyonlarda öğrencilerin /ı/ ve /i/ seslerini karıştırdıkları görülmektedir. Arap alfabesinde /ı/ sesinin olmamasının öğrencilerin bu sesle ilgili hata yapmalarını kolaylaştırdığı düşünülmektedir. Konuşma derslerinde de öğrencilerin /ı/ seslerini telaffuz ederken zorlandıkları çok rastlanılan bir durumdur.

/o/, /ö/ Seslerinin Karıştırılması

Ö28. Malatya'daki dağ **çok** büyük.
Malatya'daki dağ **çok** büyük.
Ö51. Onlar çok yaramaz ama çok **kömik**.
Onlar çok yaramaz ama çok **komik**.

Türkçedeki yuvarlak seslerin /o/, /ö/, /u/, /ü/ tamamı Arap alfabesinde yer almamaktadır. Bunlardan sadece /u/ sesi Arap alfabesinde mevcuttur. Bu nedenle de öğrenciler gerek yazarken gerekse konuşurken yuvarlak sesleri telaffuz etmekte zorlanmaktadır.

/o/, u/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö1. Ben bugün çok **muyluyom**.
*Ben bugün çok **muyluyum**.*
- Ö4. Güzel bir yere gittik orada **otorduk**.
*Güzel bir yere gittik orada **oturduk**.*
- Ö32. Zaman zaman **suhbet** ediyoruz.
*Zaman zaman **sohbet** ediyoruz.*
- Ö43. **Borada** çok güzel vakit geçiriyorum.
***Burada** çok güzel vakit geçiriyorum.*
- Ö53. Sahanın sahibi geliyor ve bu yere bina **kormak** istiyor.
*Sahanın sahibi geliyor ve bu yere bina **kurmak** istiyor.*

/u/, /ü/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö4. TÖMER **kursüna** gidiyorum.
*TÖMER **kursuna** gidiyorum.*
- Ö15. Sonra bir güzel ev almayı **duşunurum**.
*Sonra bir güzel ev almayı **düşünürüm**.*
- Ö13. **Mütlaka** üniversiteye gireceğim.
***Mutlaka** üniversiteye gireceğim.*
- Ö5. **Tecrubeli** öğretmenler var.
***Tecrübeli** öğretmenler var.*
- Ö34. Saat sekiz **büçuktan** bire kadar TÖMER'de ders çalışıyorum.
*Saat sekiz **buçuktan** bire kadar TÖMER'de ders çalışıyorum.*
- Ö36. Sonra **düş** alıyorum.
*Sonra **duş** alıyorum.*
- Ö37. Ben **uzgun gunlerden** bıktım.
*Ben **üzgün günlerden** bıktım.*

İncelenen kâğıtlarda öğrencilerin noktalı harflerin üzerine nokta koymayı unuttukları ya da ihmal ettikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin İngilizce ya da Fransızca gibi en az bir Batı dili eğitimi almış oldukları düşünüldüğünde, büyük harfler ile çengelli harfler hariç daha az hata yapmaları beklenmektedir.

/ü/, /ö/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö4. Türkiye'deki hayatım çok güzel ama benim **ölkem** en güzeli.
*Türkiye'deki hayatım çok güzel ama benim **ülkem** en güzeli.*
- Ö33. Pazartesi hava çok **gözeldi**.
*Pazartesi hava çok **güzeldi**.*
- /ü/ ve /ö/ seslerinin sesletim olarak birbirlerine çok yakın olmaları öğrencilerin hata yapmasını kolaylaştırmaktadır.

/c/, /ç/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö1. **Türkce** öğrenmek **istedem** için bir kursa katıldım.
***Türkçe** öğrenmek **istediğim** için bir kursa katıldım.*
- Ö23. **Cünkü** ailem ve işim ailesi gördük.
***Çünkü** ailem ve işim ailesi gördük.*

/c/ ve /ç/ seslerinin kullanımında sadece iki öğrenci hata yapmıştır. Hatanın /ç/ sesinin alfabelerinde olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

/d/, /t/ Seslerinin Karıştırılması

- Ö4. Yurtta **kahvaldıda** yumurta ve peynir yedim.
*Yurtta **kahvaltıda** yumurta ve peynir yedim.*

/t/ ve /d/ seslerinin karıştırılmasıyla ilgili sadece bir öğrenci hata yapmıştır. Kimi zaman Suriyeli öğrenciler günlük hayatlarında /t/ harfini /d/ şeklinde telaffuz etmeye meyilli olabilmektedir. Bu durum yazmalarına da aynı şekilde yansiyabilmektedir.

/ğ/, /y/ Seslerinin Karıştırılması

Ö20. Çünkü meslek güzel ve çok **eylenceli**.

*Çünkü meslek güzel ve çok **eğlenceli**.*

Ö25. Orada **öyle** yemeği yedik, çok eğlendik.

*Orada **öğle** yemeği yedik, çok eğlendik.*

/ğ/ ve /y/ seslerinde sadece iki öğrenci hata yapmıştır. Bu iki sesin telaffuzunda öğrencilerin sıkıntı yaşadığı görülmüştür. Bu ise /ğ/ sesinin /y/ sesine benzer şekilde telaffuz ediliyor sanılmasından kaynaklanmaktadır.

/e/, /i/ Seslerinin Karıştırılması

Ö3. Bana göre en **lizzetli** şey balık çömlük.

*Bana göre en **lezzetli** şey balık çömlük.*

Ö6. Türkiye'de **önimli** insanlar da var.

*Türkiye'de **önemli** insanlar da var.*

Ö6. Türkiye'de hayatı çok güzel ve **iğlenceli**.

*Türkiye'de hayatı çok güzel ve **eğlenceli**.*

Ö2. **Laken** hocalar burada iyiler.

***Lakin** hocalar burada iyiler.*

Ö23. Ben **işim** çok seviyorum. Bizim iki çocuğumuz var.

*Ben **eşimi** çok seviyorum. Bizim iki çocuğumuz var.*

Ö7. **Kesenlikle** Türkçe bizim için yabancı bir dil.

***Kesinlikle** Türkçe bizim için yabancı bir dil.*

Ö7. Onlar **kardişler** gibi.

*Onlar **kardeşler** gibi.*

Ö8. Adana'da en **önemle** şey "kebab".

*Adana'da en **önemli** şey "**kebab**".*

Ö15. Gelecek on yılın altı senesi okumakla **geçicek**.

*Gelecek on yılın altı senesi okumakla **gececek**.*

Ö15. Farklı şehirlere gidip oraları **gizmek** isterim.

*Farklı şehirlere gidip oraları **gezmek** isterim.*

Ö20. **Eğetim** için fırsat lazım.

***Eğitim** için fırsat lazım.*

Ö27. **Değir** gün erken **dinize** gittik.

***Diğer** gün erkenden **denize** gittik.*

Ö28. Orada yollar çok geniş ve **timez**.

*Orada yollar çok geniş ve **temiz**.*

Ö37. Bu yüzden iyi fırsat **gelerse** işi bırakmıyoruz.

*Bu yüzden iyi fırsat **gelirse** işi bırakmıyoruz.*

Ö42. Bu hafta çok **eğlencle** bir film izledik.

*Bu hafta çok **eğlenceli** bir film izledik.*

Ö47. Bir film izledim. Bu film ilgi **çikici**.

*Bir film izledim. Bu film ilgi **çekici**.*

Ö56. Geçen hafta eşimle çok **eğlencili** bir film izledik.

*Geçen hafta eşimle çok **eğlenceli** bir film izledik.*

Öğrencilerin /e/ ve /i/ seslerinin yazımında oldukça fazla hata yaptıkları görülmüştür. İngilizce bilen öğrencilerin böyle bir hata yaşamasının nedeni olarak İngilizcede /e/ sesinin /i/ şeklinde telaffuz edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrenciler konuştukları gibi yazmaya eğilimli oldukları için bu

seslerin telaffuzundaki ayırma zor varmaktadır. Özellikle temel düzeydeki öğrencilere "e" denildiğinde "i" harfini yazdıkları sık görülen bir durumdur.

/a/, /e/ Seslerinin Karıştırılması

Ö8. Türkiye'de hayatımdan çok **mamnunum**.
*Türkiye'de hayatımdan çok **memnunum**.*

Ö24. Ben ve kardeşim Mersin'e gittik. **Ablem** orada yaşıyor.
*Ben ve kardeşim Mersin'e gittik. **Ablam** orada yaşıyor.*

Ö23. Biz **akrebalarımızı** ziyaret ettik.
*Biz **akrabalarımızı** ziyaret ettik.*

Ö30. Bir ay önce ailemle **İskenderun'e** gittik.
*Bir ay önce ailemle **İskenderun'a** gittik.*

Ö32. Piknikte **kabap** yedik.
*Piknikte **kebab** yedik.*

Ö32. **Bazan** çarşıya gideriz.
***Bazen** çarşıya gideriz.*

Ö37. Bunlar benim **tevsiyem**.
*Bunlar benim **tavsiyem**.*

Ö41. Bana **yalen** söyledi.
*Bana **yalan** söyledi.*

Ö43. Gaziantep güzel bir **şahir**.
*Gaziantep güzel bir **şehir**.*

Ö47. Son **defe** pikniğe gittik.
*Son **defa** pikniğe gittik.*

Ö56. **Bakleve** ve iskender yemelisin.
***Baklava** ve iskender yemelisin.*

/a/ ve /e/ seslerinin telaffuzu birbirine benzememesine rağmen öğrencilerin çok fazla hata yaptıkları görülmektedir. Öğrencilerin bu konuda hata yapmalarının nedeni olarak şunlar gösterilebilir:

- alfabedeki sesleri iyi bir şekilde öğrenememeleri,
- dikkatsizlik,
- kalınlık incelik uyumunun farkına varamamaları.

/ü/, /i/ Seslerinin Karıştırılması

Ö30. Sonra denizde **yüzdik**.
*Sonra denizde **yüzdük**.*

Ö43. Sabahları elimi ve **yüzimi** yıkarım.
*Sabahları elimi ve **yüzümü** yıkarım.*

/ü/ ve /i/ seslerinde yapılan hataların; seslerin telaffuzunun birbirine benzemesinden değil de düzlük yuvarlık kuralını tam olarak anlayamamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Yazım ve Noktalama Hataları

Ö1. **güzel** bir **mahalida** yaşıyorum.
*Güzel bir **mahallede** yaşıyorum.*

Ö6. **türkler** başka diller **galeben** bilmiyorlar.
***Türkler galiba** başka dil bilmiyorlar.*

Ö2. **Buyüzden** en önemli dili öğreniyoruz.
***Bu yüzden** en önemli dili öğreniyoruz.*

Ö8. **bu** yıl yeni bir bölüm seçtim ve hemşirelik kazandım. **bu** bölümde çok neşeliydim.

Bu yıl yeni bir bölüm seçtim ve hemşirelik bölümünü kazandım. **Bu** bölümde çok neşeliyim

Ö8. **Türki'ye** yeni şeyler **keşif ediyorum**.

Türkiye'de yeni şeyler **keşfediyorum**.

Ö12. Ben ünlü **olabilirmiyim?**

Ben ünlü **olabilir miyim?**

Ö13. Benim hırslım normal **değil**, ve benim planlarımın olması için çok okumam lazım.

Benim hırslım normal **değil** ve benim planlarımın olması için çok okumam lazım.

Ö13. Şimdi **Lise'de** ikinci sınıfa gidiyorum.

Şimdi **lise** ikinci sınıfa gidiyorum.

Ö14. Bu en önemli **planım**. **ben** şimdi TÖMER'de Türkçe öğreniyorum.

Bu en önemli **planım**. **Ben** şimdi TÖMER'de Türkçe öğreniyorum.

Ö16. Gelecek 10 yıl sonra **ne?** acaba olacak.

10 yıl sonra acaba **ne** olacak?

Ö17. Boş zamanlarımda **saha'da** maç yaparım.

Boş zamanlarımda **sahada** maç yaparım.

Ö18. **bahçe'de** gezdik sonra yemek yaptık.

Bahçede gezdik sonra yemek yaptık.

Ö19. Balık yedik sonra **Arkadaşım**la eve gittik.

Balık yedik sonra **arkadaşım**la eve gittik.

Ö20. Keşke **ogünler** dönse.

Keşke **o günler** dönse.

Ö21. Ve sonraki gün saat **beş'te** gittik.

Ve sonraki gün saat **beşte** gittik.

Ö22. Ben Obidah, iki hafta önce, **tatil'de** bir piknik yaptık.

Ben Obidah, iki hafta önce, **tatilde** bir piknik yaptık.

Ö22. O gün hava **güneşli**di ve **Açikti**.

O gün hava **güneşliydi** ve **açıktı**.

Ö23. İki hafta önce **Ben** ve oğlum Suriye'ye gittik.

İki hafta önce **ben** ve oğlum Suriye'ye gittik.

Ö23. Bayramda **Biz** ve **işim ailesi peknik** yaptık.

Bayramda **biz eşimin ailesiyle piknik** yaptık.

Ö23. Sonra **Halepe** gittik çünkü ailem orada yaşıyor.

Sonra **Halep'e** gittik çünkü ailem orada yaşıyor.

Ö23. Sabah **Saat 6'00 da** evden çıktık.

Sabah **saat 6. 00'da** evden çıktık.

Ö27. Sonra **Sahil'e** gitmeye karar verdik.

Sonra **sahile** gitmeye karar verdik.

Ö30. Ayrıca manzara çok güzel. **deniz** ve dağların karşısında çay içmek çok güzel.

Ayrıca manzara çok güzel. **Deniz** ve dağların karşısında çay içmek çok güzel.

Ö27. Sonra **Lokanta'ya** gittik ve kebab yedik.

Sonra **lokantaya** gittik ve kebab yedik.

Ö32. Geçen **hafta'da** dersimizi bitirdik.

Geçen **hafta da** dersimizi bitirdik.

Ö34. Tatil bir hafta sürdü sonra **Iraka** döndük.

Tatil bir hafta sürdü sonra **Irak'a** döndük.

Ö36. Ben her sabah **Saat 7'de** uyanıyorum.

Ben her sabah **saat 7'de** uyanıyorum.

Ö44. Okula beraber gittik. **aynı** sırada oturduk.

Okula beraber gittik. **Aynı** sırada oturduk.

Ö45. Hava **adanada** kötü çünkü çok nem var.

Hava **Adana'da** kötü çünkü çok nem var.

Ö47. **her** hafta bir film izlerim.

Her hafta bir film izlerim.

Ö52. Çok komik bir **türk** filmi.

*Çok komik bir **Türk** filmi.*

Ö55. Beraber üzgün oluyoruz. **arkadaşlarımı** çok seviyorum.

*Beraber üzgün oluyoruz. **Arkadaşlarımı** çok seviyorum.*

Ö56. **Türkiyede** hiç Türk arkadaşım yok.

***Türkiye'de** hiç Türk arkadaşım yok.*

Suriyeli öğrencilerin incelenen kompozisyon kâğıtlarındaki en belirgin yanlışların yazım ve noktalama konusunda olduğu görülmüştür. Bu hatalar şu şekilde sıralanabilir:

- özel isimlerin yazımıyla ilgili öğrencilerin yanılıya düşmeleri,
- özel isimlere gelen eklerin kesme işaretiyle ayrılması,
- noktadan sonra küçük harfle başlama,
- cümle başının büyük harfle başlaması gerekirken küçük harfle başlama gibi hatalar olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin yaptıkları yukarıdaki hatalar ve önceki hatalar karşılaştırıldığında benzer hataların yapıldığı görülmektedir.

Biçimsel ve Söz Dizimsel Hatalar

Çokluk Eki Hataları

Ö14. Her insan hayatında çok **planlar** yapıyor ve çok **şeyler** hayal ediyor.

*Her insan hayatında çok **plan** yapıyor ve çok **şey** hayal ediyor.*

Ö25. Denizde yüzdük, güneşlendik, çocuklar top **oynadılar**.

*Denizde yüzdük, güneşlendik, çocuklar top **oynadı**.*

Ö32. Markette güzel **bir elmalar** var.

*Markette güzel **elmalar** var.*

Ö44. Çok iyi bir **arkadaşlarım** var.

*Çok iyi **arkadaşlarım** var.*

Ö47. Türkiye'de çok **şehirler** var.

*Türkiye'de çok **şehir** var.*

Ö48. Arkadaşım burada pek çok **şeyler** bilmelisin.

*Arkadaşım burada pek çok **şey** bilmelisin.*

Ö47. Türkiye'de her **insanlar** erken uyuyor.

*Türkiye'de her **insan** erken uyuyor.*

Ö50. Habeş'te 60 kötü **günler** geçti.

*Habeş'te 60 kötü **gün** geçti.*

Ö51. Leyla ve Ayşe çok samimi **bir arkadaşlar**.

*Leyla ve Ayşe çok samimi **arkadaşlar**.*

Ö53. Filmde zengin **bir insanlar** tarafından kurtarıldı.

*Filmde zengin **insanlar** tarafından kurtarıldı.*

Öğrencilerin çokluk ekinin kullanımında yaptıkları hatalar şu şekilde sıralanabilir:

- Kalınlık incelik uyumuna dikkat etmeme,
- Çokluk ekinin gereksiz kullanımı,
- Sayı sıfatından sonra çokluk eki kullanma gibi hatalar yaptıkları görülmüştür.

Durum Eki Hataları

Aşağıda öğrencilerin belirtme, yönelme, bulunma, çıkma durumu eki hatalarıyla ilgili yaptıkları hatalar yer almaktadır.

- Ö2. Bazı hocalar **beni** şaka yapıyorlar.
Bazı hocalar bana şaka yapıyorlar.
- Ö2. Burada en sevdiğim **yemeği** döner.
Burada en sevdiğim yemek döner.
- Ö2. Türkçe **kursunu** hayatımda çok önemli.
Türkçe kursu hayatımda çok önemli.
- Ö7. Her **problem** çözüyoruz.
Her problemi çözüyoruz.
- Ö10. Biz **hedeflerimiz** uygulamak için çalışıyoruz.
Biz hedeflerimizi uygulamak için çalışıyoruz.
- Ö10. İnşallah Allah **beni** yardım eder.
İnşallah Allah bana yardım eder.
- Ö17. Ondan sonra **kendimi** güzel bir hayat kurmak istiyorum.
Ondan sonra kendime güzel bir hayat kurmak istiyorum.
- Ö19. Bazen **tatil** çok severim.
Bazen tatili çok severim.
- Ö25. Geçen Kurban Bayramı ailemle Mersin'e **gitmeyi** karar verdik.
Geçen Kurban Bayramı'nda ailemle Mersin'e gitmeye karar verdik.
- Ö26. Şimdi kısaca **seni** anlatmak istiyorum.
Şimdi kısaca sana anlatmak istiyorum.
- Ö27. Biz hep beraber **gezmeyi** başladık.
Biz hep beraber gezmeye başladık.
- Ö32. **Yetimleri** için bir ev, **fakirleri** için bir market inşa edeceğim.
Yetimler için bir ev, fakirler için bir market inşa edeceğim.
- Ö36. Sabah saat 8'de **evi** çıkıyorum.
Sabah saat 8'de evden çıkıyorum.
- Ö42. Bu film izlemeyi **sizleri** tavsiye ediyorum.
Bu filmi izlemeyi sizlere tavsiye ediyorum.
- Ö44. Arkadaşlarım **Suriye'dekileri** çok alışmıştım.
Arkadaşlarıma Suriye'dekilere çok alışmıştım.
- Ö46. O kız **her şey** öğrendi.
O kız her şeyi öğrendi.
- Ö47. Türkiye'ye gelince hiç **kimse** bilmiyorum.
Türkiye'ye geldiğimde hiç kimseyi bilmiyordum.
- Ö47. Bu yüzden **seni** bir tavsiye vereceğim.
Bu yüzden sana bir tavsiye vereceğim.
- Ö51. **Bu kitap** okuyun, tavsiye ediyorum.
Bu kitabı okuyun, tavsiye ediyorum.
- Ö53. **Herkesi** bu filmi izlemeli.
Herkes bu filmi izlemeli.
- Ö54. Çünkü burada **havayı** bayılırım.
Çünkü burada havaya bayılırım.
- Ö56. Özellikle dört **arkadaşım** çok severim.
Özellikle dört arkadaşımı çok severim.
- Ö1. **Türkiye'yi** üç yıl önce galim.
Türkiye'ye üç yıl önce geldim.
- Ö2. İnşallah yakın zamanda **Mersin, Urfa, Antalya ve Hatay** gideceğiz.
İnşallah yakın zamanda Mersin'e, Urfa'ya, Antalya'ya ve Hatay'a gideceğiz.
- Ö8. **İşime** bıraktığımdan beri TÖMER'e geliyorum.

- İşimi** bıraktığımdan beri TÖMER'e geliyorum.
Ö9. Onlar yabancılar **öğrenciler** yardım ederler.
Onlar yabancı **öğrencilere** yardım ederler.
Ö14. Üniversite bittiği zaman ben **iş** başlayacağım.
Üniversite bittiği zaman ben **işe** başlayacağım.
Ö17. Para kazandıktan sonra **insanlar** yardım edeceğim.
Para kazandıktan sonra **insanlara** yardım edeceğim.
Ö20. Belki ünlü **insanlara** tanıyacağım.
Belki ünlü **insanları** tanıyacağım.
Ö26. Benim için en güzel an uyuduğumda **yıldıza** ve **aya** seyretmek.
Benim için en güzel an uyuduğumda **yıldızı** ve **ayı** seyretmek.
Ö27. **Oraya** mangal yaptık ve **dağ** tırmandık.
Orada mangal yaptık ve **dağa** tırmandık.
Ö27. Gittiğimiz **sahile** çok mutluyduk.
Gittiğimiz **sahilde** çok mutluyduk.
Ö28. Sonra **Değirmen** gittim.
Sonra **değirmene** gittim.
Ö28. Sonra **Gaziantep** döndüm.
Sonra **Gaziantep'e** döndüm.
Ö28. İkinci gün **Urfa** gittik.
İkinci gün **Urfa'ya** gittik.
Ö31. Bir hafta önce **Ankara'a** gittik.
Bir hafta önce **Ankara'ya** gittik.
Ö32. Ben ve arkadaşım **yüzme** gidiyoruz.
Ben ve arkadaşım **yüzmeye** gidiyoruz.
Ö46. Sonradan o kız **üniversite** başladı.
Sonradan o kız **üniversiteye** başladı.
Ö50. İmad, **Ayşe'ye** çok seviyor.
İmad, **Ayşe'yi** çok seviyor.
Ö51. Bahçede **birbirine** gördüler.
Bahçede **birbirini** gördüler.
Ö52. Hem birlikte **gezme** gidiyoruz hem de proje yapıyoruz.
Hem birlikte **gezmeye** gidiyoruz hem de proje yapıyoruz.
Ö53. Ben iki yıl önce bir **filme** izledim.
Ben iki yıl önce bir **film** izledim.
Ö56. Bursa gidecek ve **teleferik** binecek.
Bursa gidecek ve **teleferiğe** binecek.
Ö16. Mezun olacağım sonra güzel bir **iş** çalışacağım.
Mezun olacağım sonra güzel bir **işte** çalışacağım.
Ö18. Üstelik gece **evde** dönüyorduk.
Üstelik gece **eve** dönüyorduk.
Ö18. Akşam yemek yiyorduk **ellerimde** yıkayıp **dişlerimizde** fırçalıyorduk.
Akşam yemek yiyorduk **ellerimizi** yıkayıp **dişlerimizi** fırçalıyorduk.
Ö21. Geçen ay ben ailemle **Mersin'de** gittik.
Geçen ay ben ailemle **Mersin'e** gittik.
Ö27. Ben ve arkadaşlarım düşünüyoruz **nerede** gitmeliyiz.
Ben ve arkadaşlarım düşünüyoruz **nereye** gitmeliyiz.
Ö32. Sonunda yolculuk tüm **dünyada** yapacağım.
Sonunda tüm **dünyaya** yolculuk yapacağım.
Ö43. Hangi **şahir** oturacaksın?
Hangi **şehirde** oturacaksın?
Ö49. Bu roman çok önemli çünkü **memleketimiz** demokrasi yok.
Bu roman çok önemli çünkü **memleketimizde** demokrasi yok.

Ö56. Ben Türkiye'ye geldim çünkü **üniversitede** kayıt olmak istedim.

*Ben Türkiye'ye geldim çünkü **üniversiteye** kayıt olmak istedim.*

Ö9. İki **yıldan** önce Türkiye'ye geldim.

İki yıl önce Türkiye'ye geldim.

Ö47. Bu roman **işkence, tutuklama** ve **baskı** bahsetti.

*Bu roman **işkenceden, tutuklamadan ve baskıdan** bahsetti.*

Ö54. Ben **onlardan** çok yakınım ve çok güveniyorum.

*Ben **onlara** çok yakınım ve çok güveniyorum.*

Öğrencilerin B2 seviyesinde olmalarına rağmen durum ekiyle ilgili çok fazla yanlış yaptıkları görülmüştür. Bu konuyla ilgili yapılan yanlışlarda ise öğrencilerin fiillere dikkat etmeden yanlış hal eklerini kullandıkları ve bunun kullanımından kaynaklanan hatalar yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin en fazla bulunma ve belirtme durumu ekleriyle ilgili hatalar yaptıkları görülmüş; en az hatayı ise çıkma ekinin kullanımında yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin fiil çekimine dikkat ederek ya da fiilleri öğrenirken bu fiillerin aldıkları hal eklerini göz önünde bulundurarak öğrendikleri takdirde bu tip yanlışların önüne geçilebileceği düşünülmektedir.

Çatı Eki Hataları

Ö12. Ben iki yıl sonra bir dükkan **açılacağım**.

*Ben iki yıl sonra bir dükkân **açacağım**.*

Ö30. Bu tatili en iyi vakit **geçtik**.

*Bu tatilde en iyi vakit **geçirdik**.*

Ö31. Ailemle çok eğlenceli bir zaman **geçtik**.

*Ailemle çok eğlenceli bir zaman **geçirdik**.*

Ö32. Suriye'de okullar **yıktığından** dolayı bunlara onarım çalışması yapmak istiyorum.

*Suriye'de okullar **yıkıldığından** dolayı bunlara onarım çalışması yapmak istiyorum.*

Ö46. Kızları için bir ceket **aldılar**.

*Kızları için bir ceket **aldılar**.*

Çatı ekiyle ilgili yapılan hatalarda öğrencilerin en fazla edilgen ekinin kullanımıyla ilgili hata yaptıkları görülmüştür. Bunun nedeni olarak öğrencilerin konuyu yeterince kavrayamamaları gösterilebilir.

Kip Eki Hataları

Ö9. Eğer başarılı **olsayacağım** hocalarımı ziyaret etmeye geleceğim.

*Eğer başarılı **olursam** hocalarımı ziyaret etmeye geleceğim.*

Ö3. Bir sene üniversite hazırlık **yapmıcağım**.

*Bir sene üniversiteye hazırlık **yapmayacağım**.*

Ö30. **Keşke** gelecek yıl yine **gideceğiz**.

***Keşke** gelecek yıl yine **gitsek**.*

Ö34. Çocuklar beraber top **oynuyordular**.

*Çocuklar beraber top **oynuyorlardı**.*

Ö54. Sen Türkiye'ye **geleyeceksin**.

*Sen Türkiye'ye **geleceksin**.*

Kip ekleriyle ilgili yapılan hatalarda öğrencilerin kip eklerini eksik yazmalarından ya da şahıs eklerini yanlış kullanmalarından kaynaklanan hatalar yaptıkları görülmüştür.

Fiilimsi Eki Hataları

Ö6. Bizim bu nedenle Türkçe **öğrenmek** lazım.

*Ö6. Bizim bu nedenle Türkçe **öğrenmemiz** lazım.*

Ö9. Türkçe kolay ama **konusma** çok zor.

*Türkçe kolay ama **konuşmak** çok zor.*

Ö10. Ben 10 yıl içinde hedeflerime **ulaşmam** istiyorum.

*Ben 10 yıl içinde hedeflerime **ulaşmak** istiyorum.*

Ö10. Araba **kullanmak** öğrenmeye başladım.

*Araba **kullanmayı** öğrenmeye başladım.*

Ö26. Babam araba **sürmek** başladı ve ablam şarkı **söylemek** başladı.

*Babam araba sürmeye başladı ve ablam şarkı **söylemeye** başladı.*

Ö32. Hafta sonu dağa **gideceğim** istiyorum.

*Hafta sonu dağa **gitmek** istiyorum.*

Ö37. İnsan her zaman hayatta **gülme** istiyor.

*İnsan her zaman hayatta **gülmek** istiyor.*

Ö54. Sana tavsiye **etmeye** istiyorum.

*Sana tavsiye **etmek** istiyorum.*

Türkçe öğrenirken öğrencilerin öğrenmekte en çok zorlandıkları konulardan biri de fiilimsiler konusudur. Fiilimsiler eklendikleri fiile göre şekillendikleri için öğrenciler fiilimsilerin tek bir şekli olduğunu düşünerek yanlış yapmaktadır. Ayrıca öğrenciler, fiilimsilerin isim, sıfat, zarf gibi görevler üstlenebileceğini göz önünde bulundurmamaktadır. Fiilimsileri, fiil olarak düşündükleri için bu tip hatalar yapmaktadır.

İsim Tamlaması Hataları

Ö6. Ben **Gaziantep Üniversitede** okuyorum.

*Ben **Gaziantep Üniversitesinde** okuyorum.*

Ö2. Çünkü **alışveriş merkezler** var.

*Çünkü **alışveriş merkezleri** var.*

Ö8. **Problemleri önüne** geçiyorum.

***Problemlerin önüne** geçiyorum.*

Ö9. Sonra **denize karşısında** kahvaltı yapıyorduk.

*Sonra **denizin karşısında** kahvaltı yapıyorduk.*

Ö10. **Arapça ve Kuran öğretmen** olmak istiyorum.

***Arapça ve Kuran öğretmeni** olmak istiyorum.*

Ö15. Öğleden sonra sahada **futbol maç** oynadık.

*Öğleden sonra sahada **futbol maçı** oynadık.*

Ö20. **Onun çocuklara** yardım edeceğim.

***Onun çocuklarına** yardım edeceğim.*

Ö21. Mersin'de **deniz manzarı** çok güzel.

*Mersin'de **deniz manzarası** çok güzel.*

Ö22. Arkadaşlarımla beraber **hayvanat bahçeye** gittik.

*Arkadaşlarımla beraber **hayvanat bahçesine** gittik.*

Ö25. **Yolun boyunca** güzel manzaralar gördük.

***Yol boyunca** güzel manzaralar gördük.*

Ö25. Sonraki gün **Tarsus şelalı'ya** gittik.

*Sonraki gün **Tarsus Şelalesi'ne** gittik.*

Ö29. **Bayram Kurban** ailemle Mersin'e gittik.

***Kurban Bayramı'nda** ailemle Mersin'e gittik.*

Ö30. Çok iyi bir otel seçtik **denize tarafında**.

***Deniz tarafında** çok iyi bir otel seçtik.*

Ö32. **İlk kısım paradan** bir şirket kurmak istiyorum.

***Paranın ilk kısmından** bir şirket kurmak istiyorum.*

Ö34. Sonra **İstanbul tarihi yerlerine** gittik.

*Sonra **İstanbul'un tarihi yerlerine** gittik.*

Ö35. Geçen **tatil sabah** akrabayla parka gittik.

*Geçen **tatil sabahı** ben akrabamla parka gittik.*

Ö42. **Film ismin** "İtirazım Var".

Filmin ismi "İtirazım Var".

Ö46. Hatta **onun yemek tarzı** bilemedi.

Hatta **onun yemek tarzını** bilemedi.

Ö46. **Eda'nın öğrenmek** için her şeyi yaptılar.

Eda'nın öğrenmesi için her şeyi yaptılar.

Ö46. **Kızın öğrenmek** için öğretmen çok çabaladı.

Kızın öğrenmesi için öğretmen çok çabaladı.

Ö47. Her **ülke gelenekler, görenekler** var.

Her **ülkenin gelenekleri, görenekleri** var.

Ö50. Okuduğum **kitap adısı** "Aşk"

Okuduğum **kitabın adı** "Aşk"

Ö50. İki tane kız vardır. **Abısına adı** "Tajuddin"

İki tane kız vardır. **Abisinin adı** "Tajuddin"

Ö51. **Kitap sonunda** çok ağladım.

Kitabın sonunda çok ağladım.

Ö51. **Onlar yüzlerinden** öğretmenler her zaman sinirli.

Onların yüzünden öğretmenler her zaman sinirli.

Ö55. Türkiye'deki **arkadaşlarımın bazı** iyi **bazı** kötü.

Türkiye'deki **arkadaşlarımın bazısı** iyi **bazısı** kötü.

Ö55. Onlardan her **birinin özellikleri** var.

Onlardan her **birinin özellikleri** var.

Ö56. **Filmin konuda** beş kişi var.

Filmin konusunda beş kişi var.

Ö56. Ama **fikir kızın** beğendiler.

Ama **kızın fikrini** beğendiler.

İncelenen kompozisyonlarda Suriyeli öğrencilerin tamlayan ve tamlanan eklerini doğru şekilde kullanmadıkları tespit edilmiştir. Bazı öğrenciler tamlayan ve tamlanan eklerini eksik yazarken; bazıları ise tamlanana gereksiz ek getirmekten kaynaklanan hatalar yapmıştır. Öğrencilerin belirtisiz isim tamlamasını da tam olarak kavrayamadıkları görülmüştür.

Sıfat Tamlaması Hataları

Ö3. Öğretmenlerim çok iyi ve nazik **bir** kişiler.

Öğretmenlerim çok iyi ve **nazik kişiler**.

Ö28. **Önce 6 ay** Malatya'ya gittim.

6 ay önce Malatya'ya gittim.

Ö29. **Urfa bir şehir iyi** ve **bina tarihinin** var.

Urfa iyi bir şehir ve tarihi bina var.

Ö32. Sonra paralar **büyük** için çok çalışırım.

Sonra **büyük paralar** için çok çalışırım.

Suriyeli öğrencilerin incelenen kompozisyon kâğıtlarında sıfat tamlamalarında isim tamlamaları kadar hata yapmadıkları görülmüş ve sıfat tamlamasında yapılan hataların daha çok sıfatların dizilimi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Bağlaç ve Edat Hataları

Ö8. **Ma+damkı** Allah var hiç korkmam.

Mademki Allah var hiç korkmam.

Ö9. İki yıldan önce Türkiye'ye geldim. **Savaştan için**.

İki yıl önce **savaştan dolayı** Türkiye'ye geldim.

Ö10. Kültürel alanlar öyle ama diğer alanlarda var.

Kültürel alanlar öyle ama diğer alanlar **da** var.

- Ö22. Ben **ve arkadaşlarımla** beraber sinemaya gittik.
*Ben **ve** arkadaşlarım beraber sinemaya gittik.*
- Ö27. 6 yıl önce ben **ve** arkadaşlarımla bir tatile gittik.
*6 yıl önce ben **ve** arkadaşlarım bir tatile gittik.*
- Ö31. **Sabahda** arkadaşımınla spor yaptık.
Sabah da arkadaşımınla spor yaptık.
- Ö35. Bir fincan kahve **içmeden sonra** dişlerimi fırçalıyorum.
*Bir fincan kahve **içtikten sonra** dişlerimi fırçalıyorum.*
- Ö41. Bu **kitaptan ilgili** düşüncem çok ilginç.
*Bu **kitapla ilgili** düşüncem çok ilginç.*
- Ö51. Bu güzel hikaye **ben de** güzel bir etki bıraktı.
*Bu güzel hikâye **bende** güzel bir etki bıraktı.*
- Ö53. Bu **filmden ilgili** düşünmem: İnsanlık ve fedakarlık.
*Bu **filmle ilgili** düşünmem: İnsanlık ve fedakârlık.*
- Ö53. Bu film hem komik **hemde** insanlığı öğretir.
*Bu film hem komik **hem de** insanlığı öğretir.*
- Ö54. Tramvay, otobüs ve **taksiyle** binebileceksin.
*Tramvaya, otobüse ve **taksiye** binebileceksin.*

Temel düzeydeki öğrenciler Türkçeyi yeni öğrendiklerinden dolayı hata yapmak korkusu ile kısa cümleler kurmaya meyillidir. Öğrenciler Türkçeyi öğrendikçe uzun cümleler kurmaya başlar ve bu şekilde kendine olan güveni de artar. B2 seviyesindeki Suriyeli öğrencilerin, iki cümleyi birbirine bağlaçla bağlamaya çalışırken uygun bağlaç kullanmama, ayrı yazılması gereken "da, de" bağlacını birleşik yazma gibi hatalar yaptıkları görülmüştür. Edatlarla ilgili yapılan hatalarda ise öğrencilerin "ile" edatı ile "ve" bağlacının aynı cümlede kullanması gibi hatalar yaptıkları görülmüştür.

Şahıs veya İyelik Eki Hataları

- Ö27. Biz on **kişiydi** ve işleri aramızda dağıttık.
*Biz on **kişiydik** ve işleri aramızda dağıttık.*
- Ö40. Sonra **diş** fırçalıyorum, **elbise** giyiniyorum.
*Sonra **dişimi** fırçalıyorum, **elbisemi** giyiniyorum.*
- Ö43. Senin **kardişim** Obidah.
*Senin **kardeşin** Obidah.*
- Ö47. Bir kitap beni çok **etkiledim**.
*Bir kitap beni çok **etkiledi**.*

Suriyeli öğrencilerin incelenen kompozisyon kâğıtlarında şahıs ve iyelik eklerinin kullanımında az da olsa hatalar görülmüştür. Şahıs ve iyelik eklerinde görülen yanlışlarda en fazla çoğul ekinin yanlış kullanımından kaynaklanan hatalar tespit edilmiştir.

Diğer Hatalar

- Ö6. **Lakin Türkiye'deki herkes söylediler eğitim çok iyi.**
Lakin Türkiye'deki herkes eğitimin çok iyi olduğunu söyledi.
- Ö8. **İnsanları mağazadaki** çok sevdim.
***Mağazadaki insanları** çok sevdim.*
- Ö17. Gelecekte **doktor doğum kadın uzmanı** olmak istiyorum.
*Gelecekte **kadın doğum doktoru** olmak istiyorum.*
- Ö24. **Serin havada çok iyi yüzme.**
Serin havada yüzmek çok iyidir.
- Ö28. Çünkü **Malatya en çok ve lezzetli kayısı.**
*Çünkü **en lezzetli kayısı Malatya'dadır.***
- Ö38. **Her şey iyi** ben seviyorum.

Ben **iyi olan her şeyi** seviyorum.

Ö46. Bu filmi **tavsiye ediyorum mutlaka izle sana.**

Bu filmi sana tavsiye ediyorum, mutlaka izle.

Ö47. **Erken sabah** uyanmalısın.

Sabah erken uyanmalısın.

Ö48. **Orada manzara bir muhteşem** var.

Orada muhteşem bir manzara var.

Ö50. **Bu kitap en mükemmel benim için.**

Benim için en mükemmel kitap budur.

Türkçede cümle sıralanışı özne+tümleç+ yüklem şeklindedir. Suriyeli öğrencilerin söz dizimi hatalarına bakıldığında bu genel dizilim kuralında hata yaptıkları ve devrik cümle kullanma, sıfat tamlamalarını yanlış kullanmalarından kaynaklanan dil yanlışları yaptıkları görülmektedir.

Sözcük-Anlamsal Hatalar

Yabancı Sözcüklerin Kullanılmasından Kaynaklanan Hatalar

Ö47. Türkiye'ye birkaç yolculuk vardır. (Uçakla, **trainle**, otobüsle)

Türkiye'ye birkaç yolculuk vardır. (Uçakla, trenle, otobüsle)

Yabancı sözcük kullanımı ile ilgili sadece bir öğrenci hata yapmıştır. Bu hatanın da öğrencinin kelimeyi İngilizce olarak yazmasından kaynaklandığı görülmüştür.

Mahalli Ağızdan Kaynaklanan Yanlışlar

Ö32. Yemekten sonra alışveriş **yapıcım**.

Yemekten sonra alışveriş yapacağım.

Ö47. Her hafta pikniğe **gidik**.

Her hafta pikniğe gideriz.

Türkçe öğrenen Suriyeliler Türkiye'de yaşadıkları için günlük hayatta Türklerle iletişim kurmaları kaçınılmaz bir durum olmaktadır. Bu durumda bazı öğrencilerin konuşmalarında ve yazmalarında mahalli ağızdan kaynaklanan hatalar gözlenmektedir. İncelenen kâğıtlarda iki öğrencinin mahalli ağızdan kaynaklanan hata yaptığı görülmüştür. Öğrencilerin konuşmaları, yazmaya göre daha fazla “ağız” özelliği taşımaktadır.

Yanlış Sözcük/ Fiil Seçiminden Kaynaklanan Hatalar

Ö6. Üniversiteye **kayıt ettim** ve ben şimdi TÖMER'e gidiyorum.

*Üniversiteye **kayıt oldum** ve ben şimdi TÖMER'e gidiyorum.*

Ö2. Hocalar ders vermeyi ve **anlamayı** çok iyi biliyorlar.

*Hocalar ders vermeyi ve **anlatmayı** çok iyi biliyorlar.*

Ö5. Bu yüzden farklı gelenek ve **gümrükleri** var.

*Bu yüzden farklı gelenek ve **göreneklere** var.*

Ö7. Buradaki hayatımız kolay değil ama gittikçe **anlaşıyoruz**.

*Buradaki hayatımız kolay değil ama gittikçe **alışıyoruz**.*

Ö7. **Gerçeklikten** TÖMER'de pek çok dil kursu var.

Gerçekten TÖMER'de pek çok dil kursu var.

Ö3. Türkiye bence güzel bir **şehir**.

*Türkiye bence güzel bir **ülke**.*

Ö56. Bence Türkler **aklı** ve çalışkan.

*Bence Türkler **akıllı** ve çalışkan.*

Ö27. Hep birlikte **kahvaltı yedik**.

*Hep birlikte **kahvaltı yaptık**.*

Ö27. Hep beraber çok **eğlenceli ettik**.

Hep beraber çok **eğlendik**.

Temel dil düzeyinde bir dili öğrenirken, öğrencilerden daha basit kelimelerle kendilerini ifade etmeleri beklenir. Ancak orta ve ileri düzeydeki öğrencilerden kelime hazinelerinin zenginleşmesinden dolayı kelimelerin eş-zıt, yan ve mecaz anlamlarını da kullanarak fikirlerini aktarmaları istenir. Bu durumda da öğrencilerin yanlış sözcük seçiminden kaynaklanan hatalar yapmaları olası bir durumdur. İncelenen kompozisyon kâğıtlarında da öğrencilerin yanlış sözcükler seçmesinden kaynaklanan hatalar yaptıkları görülmüştür.

Süreç Temelli Hatalar

Unutma Kaynaklı Hatalar

- Ö5. Şimdi **Türkiye'de** yaşıyorum.
*Şimdi **Türkiye'de** yaşıyorum.*
- Ö5. **Hayatımızda** çok insanla karşılaşıyoruz.
***Hayatımızda** çok insanla karşılaşıyoruz.*
- Ö5. Bütün öğretmenlere **teşekkür** ederim.
*Bütün öğretmenlere **teşekkür** ederim.*
- Ö7. **Özelikle** benim ailem Türklerdir.
***Özellikle** benim ailem Türklerdir.*
- Ö7. Ayrıca yeni bir dil **öğrenbilirim**.
*Ayrıca yeni bir dil **öğrenebilirim**.*
- Ö4. **Türkiye'dek** hayatımız çok güzel.
***Türkiye'deki** hayatımız çok güzel.*
- Ö8. Bir ay önce **mağzada** çalışıyordum.
*Bir ay önce **mağazada** çalışıyordum.*
- Ö13. Benim bazı **sorumluluğm** olacak.
*Benim bazı **sorumluluğum** olacak.*
- Ö23. Biz orada çok iyi **vakt** geçirdik sonra **Türkiye'ye** döndük.
*Biz orada çok iyi **vakit** geçirdik sonra Türkiye'ye döndük.*
- Ö25. Orada ev **kiraldık**.
*Orada ev **kiraladık**.*
- Ö27. Yolda **çeştl** şarkı söyledik.
*Yolda **çeşitli** şarkı söyledik.*
- Ö31. Eski çarşıya **gitik**.
*Eski çarşıya **gittik**.*
- Ö37. Bu yüzden güzel bir şekilde **tasaruf** ediyoruz.
*Bu yüzden güzel bir şekilde **tasarruf** ediyoruz.*
- Ö38. Derslerimde **başarlı** olmak istiyorum.
*Derslerimde **başarılı** olmak istiyorum.*
- Ö40. Her sabah iki bardak çay **içyorum**.
*Her sabah iki bardak çay **içiyorum**.*
- Ö44. Türkiye'dekileri **tanmaya** çalışıyorum.
*Türkiye'dekileri **tanımaya** çalışıyorum.*
- Ö46. O öğretmen çok iyi bir **öğrtmendir**.
*O öğretmen çok iyi bir **öğretmendir**.*
- Ö47. Herkes okumalı çünkü çok **eğnceli**.
*Herkes okumalı çünkü çok **eğlenceli**.*
- Ö47. Burada **ulaşmlar** saat 6'da bitiyor.
*Burada **ulaşım**lar saat 6'da bitiyor.*
- Ö52. Burada **yaşmak** çok pahalı.
*Burada **yaşam**ak çok pahalı.*
- Ö53. Farklı bir dünyada **yaşdım**.

Farklı bir dünyada yaşadım.

Ö54. Aşık sonunda **kazamalı**.

*Aşık sonunda **kazanmalı**.*

Unutma kaynaklı hatalar, öğrencilerin dikkatsiz olduğu ya da dikkatini toplayamama gibi durumlarda ortaya çıkar. İncelenen kâğıtlarda öğrencilerin hızlı yazmaya çalışırken ünlü harfleri kullanmama gibi hatalar yaptıkları görülmüştür. Bu durumun diğer bir sebebi ise öğrenciler bazı harfleri unutmalarını önemli bir hata olarak görmeyerek önemsememesinden kaynaklanmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin yazılı anlatımları incelenmiş ve verilerin analiz edilmesiyle yaptıkları hatalarda ulaşılan sonuçlar şu şekilde tespit edilmiştir:

1. Yazım, noktalama ve ses bilimsel hatalar incelendiğinde en çok hatanın yazım ve noktalama bölümünde yapıldığı gözlenmektedir. Bunun en büyük nedeni ise öğrencilerin hızlı yazmak istemelerinden kaynaklanan dikkatsizliktir. B2 düzeyindeki öğrencilerin noktadan sonra cümleye küçük harfle başlaması beklenen bir durum değildir. Kompozisyon bütün olarak değerlendirildiğinde öğrencinin bir ya da iki defa cümleye küçük harfle başladığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin yazdıkları kompozisyonlarda gözlemlenen diğer bir sorun ise kesme işaretini yerinde kullanmamalarıdır. Özel isim olmamasına rağmen öğrencilerin bazı kelimeleri kesme işaretiyle ayırdıkları görülmüştür. Dikkat çeken diğer bir sorun ise öğrencilerin /e/ ve /i/ seslerini birbirleriyle karıştırmalarıdır. Bunun İngilizcede /e/ sesinin /i/ sesi şeklinde telaffuz edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

2. Biçim ve söz dizimsel hatalar incelendiğinde öğrencilerin hâl eklerine tam anlamıyla hâkim olmadıkları; hâl ekleri içinde en fazla hatayı belirtme durumu ekinde yaptıkları görülmektedir. Tamlamalar kısmında ise öğrencilerin en fazla isim tamlamalarında hata yaptıkları tespit edilmiştir. Ayrıca kimi öğrencilerin şahıs ve iyelik eklerine tam anlamıyla hâkim olamadıkları araştırmamızın şaşırtıcı sonuçlarından biridir.

3. Sözcük-anlamsal hatalar incelendiğinde en çok hatanın yanlış sözcük/ fiil seçiminden kaynaklanan hatalar kısmında olduğu görülmektedir.

4. Süreç temelli hatalar incelendiğinde en çok hatanın unutmadan kaynaklandığı görülmektedir. Öğrencilerin daha çok ünlü harfleri yazarken hata yaptıkları tespit edilmiştir.

Araştırmacıların çalışma kapsamında Suriyeli öğrencilerin yazmalarını iyileştirmek adına tavsiyeleri şu şekildedir:

1. Öğrencilerin söz diziminde yaptıkları yanlışlar genellikle Arapça gibi düşünmelerinden kaynaklanmaktadır. Öncelikle öğrencilere Türkçenin Arapçadan farklı bir dil olduğu vurgulanarak Türkçenin söz dizim yapısı kavratılmalıdır.

2. Öğrencilerin /ı/,/u/,/ü/,/ö/ gibi sesleri çıkarmakta zorlandıkları görülmüştür. Bu sesleri tam olarak kavrayamadıkları için, öğrencilerin; B2 düzeyinde de olsa yazma sorunlarıyla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bunun önüne geçebilmesi için, öğretmenlerin A1 düzeyinde seslerin telaffuz ve yazımına daha fazla dikkat etmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

3. Öğrencilere sadece derste yazma etkinlikleri yaptırılmamalı, ev ödevleriyle yazma çalışmaları desteklenmelidir. Ayrıca etkinliklerin öğrencilerin dikkatini çekecek şekilde tasarlanması öğrencilerin yazmaya karşı ön yargılarını azaltacaktır.

4. Kimi öğrenciler kitaplardaki yazma etkinliklerini sınav öncesi ezberleyerek başarılı olacaklarına inanmaktadırlar. Öğretmenler; öğrencilere yazmanın hayat boyu

karşlarına çıkacak ve kimi zaman hayatlarını kolaylaştıracak bir faaliyet olduğunu ve öğrenerek bu işi yapmaları gerektiğini belirterek yazmanın önemi üzerinde durmalıdırlar.

5. Öğrencilerin, B2 seviyesinde olmalarına rağmen isim tamlamalarında çok fazla hata yaptıkları tespit edilmiştir. İsim tamlaması konusu A1 seviyesinde öğretilmektedir. Öğretmenlere isim tamlamasıyla ilgili etkinlikleri A2 ve B2 düzeylerinde de devam ettirmeleri önerilebilir.

7. Öğrencilerin yazım ve noktalamada da çok fazla yanlış yaptıkları gözlenmiştir. Cümleye gereksiz yerde büyük harfle başlama, özel isim olmamasına rağmen kelimeleri kesme işaretiyle ayırma gibi basit hatalara rastlanmıştır. Öğretmenlerin yazım ve noktalamayla ilgili etkinliklere ağırlık vermesinin bu konudaki sorunları azaltacağı kanısındayız.

KAYNAKÇA

- Açık F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*. Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Aksan, D. (2015). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve sözlü anlatım-kompozisyon sanatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demircan, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretim yöntemleri, (Beşinci Baskı)*. İstanbul: Der Yayınları
- Demirel, Ö. (2008). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Ergin, M. (1989). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- İnan, K. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlı öğrencilerin yazılı anlatımlarının hata analizi bağlamında değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9/9.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8 /3.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Köse, D. (2004). Yabancı dil öğretiminde ortak ölçütler ve TÖMER. *Dil Dergisi*.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II, (Birinci Baskı)*. Ankara: Öncü Kitap.